

Najbolj se je pa varovati krčmarjev, ki vino na drobno točijo. Po pravici ima veljati liter vina, katerega je prej bokal veljal 40 kr., le $28\frac{3}{10}$, k večjemu 29 kr. Krčmarji, vsaj v Ljubljani večidel pa so ga nastavili na 52 kr.; po tem takim plača gost pri 10 litrih že 83 kr., tedaj čez en liter, preveč in krčmar ima pri vsakem hektoliru 3 fl. 30 kr. neopravičenega dobička. Vina, ki se je prej prodajalo po 48 kr. bokal, se ima zdaj prodajati liter po 34. (prav za prav le po $33\frac{9}{10}$ kr.); krčmarji so ga nastavili liter po 36 kr., tedaj vsaj za 2 kr. liter, za 2 gld. hektoliter previsoko v primeri s staro ceno. Vino, ki je prej veljalo 52 kr. bokal, se mora po pravici dati liter po 37 kr. (prav za prav le po $36\frac{1}{5}$ kr.); ljubljanski krčmarji pa so ga jeli točiti nekteri po 40 kr., drugi še dražje; tedaj je gost prikrajšan pri litru za dobre 3 kr., pri hektolitrju za celih 3 gld. 20 kr. ali skoro za 9 litrov. Vino, ki je bilo prej po 56 kr. bokal, se po pravici sme točiti liter po 40 kr. ($39\frac{3}{5}$ kr.), ono po 60 bokal zdaj liter po 43 kr. (natančno $42\frac{2}{5}$ kr.), ono po 64 kr. bokal — liter po 46 kr. (natančno $45\frac{1}{5}$ kr.), ono po 72 kr. bokal zdaj liter po 51 kr. (natančno $50\frac{1}{10}$ kr.) in ono po 80 kr. bokal — liter po 57 kr. (natančno $56\frac{1}{2}$ kr.) itd.

Ceno vina na drobnem smo zato tako natančno razložili, ker smo sami skusili, da krčmarji pri novi meri iščejo neopravičenega dobička. Res da se nekatere cene, n. pr. 37 kr. (prej bokal 52 kr.), ne dajo razdeliti v enake dele, tako, da tisti, kdor zahteva le četrť litra, mora plačati 10 kr. (kajti če plača le 9 kr. ima krčmar zgubo), ali vsaj kdor zahteva cel liter ali dva pollitra, ima pravico zahtevati, da dobi vino za toliko, kolikor je na podlagi stare cene vredno. Če se krčmar ustavlja, ga pa pustite; ko bo videl, da nič vina ne speča, se bo že podal pravični cení. Le premislite! Kdor je navajen vsak dan piti stari bokal, ga pije leto in dan vsaj 360 bokalov, in če ga plačuje po 40 kr. bokal, izdá na leto zanj po 144 gld. 360 je pa čez 520 litrov; če plačuje liter po 32 kr., plačuje ga čez 3 kr. predrago, in pri hektolitrju 3 gld. 30 kr. preveč, tedaj pri 520 litrih celih 16 gld. 16 kr. preveč, ktere krčmar neopravičeno kot dobiček v žep vtakne.

(Konec prih.)

Kako zamoremo pretočeno vino čistiti in lepšati?

II.

3. Rudeče vino se ne sme nikoli čistiti z ribjim klejem, z gelatino pa malokedaj, ker bi mu tako lepo rudečo barvo skvarili. Marveč rudeče vino se navadno čisti le z jajčevim beljakom. Na 3 vedre vina gre 5—6 beljakov, ki se pa imajo vzeti iz novih jaje in žolčaka popolnem očiščeni biti; sicer utegne edino slabo jajce vse vino pokaziti.

Beljak odbran se zamoči z vodo, potem se mu doda žlica soli; vse se potem zmečka in po-

meša, da je podobno mlademu snegu. Sedaj se vlije snežnobela zmes v polovnjak, ter z drogom pomeša. Brž potem, ko se vinu pozna, da je svetlo, čisto postalo, se mora pretočiti; sicer se je bati, da se gošča zopet vzdigne in vse vino skali in pokvari. Sploh na pretakanje pri umetnem čistenju vina se ne sme pozabiti.

Čeravno pa še naši vinorejci umetnega čistenja vina ne poznajo ali manj zanj marajo, ga temveč čislajo in rabijo previdni krčmarji in prebrisani vinotrčci. Ti umijo vino, ki je morebiti prirastlo na slabem trsu, imelo po zemlji in gnoju okus, ležalo na obilnih drožih, ali zavolj kisline bilo male vrednosti, po umetnem čistenju že v prvem letu spremeniti v dobro in čudovito zboljšano vino, ki lahko kupca najde. Vina previsoke barve dobijo boljšo barvo, potem mehka mažasta vina postanejo bolj krepka. Močna aromatična vina se po umetnem čistenju hitreje zorijo, dobivajo poprej kakor sicer svoj prijetni duh, fini boket in primerno barvo.

Vendar s tem ni rečeno, da umetno čistenje sodi za vsako vino. To misliti, bilo bi zelo napačno. Vina, ki imajo malo kisline, in malo droži in pičlo čreslovine, se ne smejo umetno čistiti. Taka vina bi po tem načinu le oslabela. Enako škodljivo bi bilo umetno čistenje žlahtnim vinom in vinom iz izvrstnih letin.

To so poglavitni nauki gledé umetnega čistenja in lepšanja vín, posneti iz mnogoletnihkušenj.

Sejmovi 14. jan. v Beračah. 17. jan. pri Kapei, v Mahrenbergu, v G. Radgoni, v Petrovčah. 20. jan. v Ernaužu, v Bučah, pri sv. Mohorju, pri sv. Lenartu v Slov. goricah, in v Brenski gori. 21. jan. v Teharju. 22. jan. v Mozirju.

Dopisi.

Med Muroj in Dravoj. Srčno razveselil si, ljubi „Gospodar“! ni samo nas Hermanove volilce, ampak slobodno rečem celí slovenski narod, s tem, ker si nam prinesel v domači besedi glasoviti govor, s kojim je naš izvoljenec g. Herman na novo posvedočil, kako mu je vedno pri srcu blagor kmečkega stanu, in javno življenje slovenskega naroda, kojega pravice tako možato in sijajno zastopa. Zares ponosni smemo biti mi stanovniki in volilci okrajev: sv. lenartskega, gornjeradgonskega, ljutomerskega, ormuškega, ptujskega, rogaškega in Šmarskega, da smo si izbrali moža prebrisane glave in poštenega srca, ki se za resnico in pravico neustrašljivo poteguje.

Poštenje, resnica in pravica še so vselej zmagale in bodo še tudi zdaj. Gromovite besede, ktere so v pretečenem adventu federalistični poslanci v Beču govorili, čule in zapomnile so se tudi na odličnišem mestu in zarad tega stoji zdajno ministerstvo že na slabih nogah. Tako se

pač vsak dan glasneje po novinah piše. — Veselejši časi se tedaj nam katoliškim Slovincem približevati počenjajo. Z radostnim srcem opazujemo, kako se složnost, ta angelj varuh med sini jedne majke i jezika, zopet krepí in dan na dan mogoč-niše razširjuje. Le tako naprej in priboduje vo-litve nas bodo vse zjedinjene našle.

Stari zarjaveni sovražniki Slovincem: rad-vanjski „paverski kmet“, „kamški strah“, „ljuto-merški strah“, „negovski strah“, bodo sicer pest-nice stiskavali in s svojimi skrhanimi zobmi škri-pali, ali zastonj; nikdo se jih več ne boče bal, smejali se njim bomo, tem votlim nemčurskim strahom. Vsak strah je: na sredi votel, ob kraju pa ga nič ni.

Ker so mi slučajno „strabi“ v pero smuknoli in ker sem rekel, da so vsi „strabi“ votli in smešni, hočem za zdaj o „negovskem strahu“ pokazati, kako je votel.

Bilo je nekoliko dni pred Božičem, ko pri-dem zopet enkrat v Ptuj, in tam obišem tudi pri-jatelja in nekdanjega sošolca. Razgovarjala sva se o času, ko sva še po šolskih klopih v Maribo-ru hlače trgala, o nepozabljivem življenju na vse-učilišču, o pruski napuhjenosti, o turški surovosti, o hercegovaškem junaštvu, o steklini nemčurjev, ko nekdo na dveri potrka. „Slobodno!“ in v sobo stopi listonoša s pismom in novinami. Do-mačin vzame pismo, ga obrača sem ter tje, vganja pisatelja in si zgolči: na poštarški način zavito... dva pečata... J. S. ... Negau... „No her-šoft Negova! lebkíč je od „Straha“ dodam jaz; J. S. pomeni „Jaz Strah“. „Bi znalo biti“, odgo-vori domačin, „kajti jaz sem mu poslal pred ne-kimi dnevi Hermanov govor, ker vem, da ga je-gov evangelij, namreč gračka „Tagespost“ ne bode prinesla! Mogoče, da že odgovarja!“

Po teh rečeh razpečati pismo in začne brati:
Euer Wohlgebohrn!

Für Ihre Aufmerksamkeit meinem verbindlich-
sten Dank. — den idealen Unsinn der Herman-
schen Rede habe ich schon gelesen, — kan aber
der Ansicht derselben das mir Landleite zur Zeit
als wir die Fusstrite des Adels als Gnadenbezu-
gungen hinnehmen, — und jene des Klerus ex officio
küssen mussten, — glücklicher als jetzt gewesen
nicht beipflichten, obgleich Hermann um jene Ver-
hältnisse wieder Herzustellen für seine Parthei
(nämlich für Adel u. Klerus) das: „zertheile und
Herrsche“ herbei zuführen wünscht. — Herman ist
und bleibt ein —!

„No, kaj rečeš na tako nepodpisano olikanost?“ zapita me domačin. „Druga nič, kakor da je „Strahu“ od glave do pete podobna; in prosim Te, daj mi, da si to nemčursko grdobno verno prepisem, pred ko njo na gnoj poženeš.“

Javno Ti zahvaljujem, dragi prijatelj! da si mi to željo izpolnil, in nezameri mi, da sem to cvetlico nemčurske kulture brez Tvojega dovoljenja in znanja sè vsemi gramatičnimi in pravopisnimi

kozli tukaj razglasil. Dobro je, da se naše ljudstvo popolnem osvedoči, kako plitvi in votli zagri-zenci so naši nemčurji, in da naši potomci zvejo, s kake baže ljudmi smo se mi, na domači zemlji, za svoje pravice trgati morali!

Iz Teharjev. (Slepar. — Žalostna smrt.) Lenoba je mati hudodelstvu. V Teharski srenji živi kmet, ki ima pridno skrbno ženo in petero otrok. Gospodarstvo jegovo ni bilo slabo. Toda pri hiši je on to, kar je trot pri čebelah. Ne dela nič, le živel bi rad dobro. Ker je tako slabo za svojo družino skrbel, dala ga je gospodska za zapravljivca proglasiti. — Ker mu delo ne diši, začel je ljudi goljufati; s prijaznimi, priliznjivimi besedami je marsikaterega že osleparil. Znan je tudi v ljubljanski in graški posilnici.

Pretečeni advent je šel — se ve brez vede-nja in dovoljenja gospodske — za neko podružnico teharsko žita beračit. Koliko ga je nabral, in kam ga je znosil, to bo sodnijska preiskava po-kazala. —

V soboto, 8. pros. je bil v Teharjih žalosten pogreb. Pokopali so mladenča, vojaka, komaj 24 let starega. Na sv. Janeza večer je pil z neko potepenko v oštariji slabega slovesa. Pridruži se jima jegov brat in še nekaj drugih potepuhov, ki so se za potepeno „lajno“ pipali. Pri vinu nastane prepír in pretep, kakor je pritakih okolišči-nah navada. Na potu proti vlačuginemu domu ga neki hudobnež vdari tako po glavi, da je črez 10 dni umrl.

Sum gre celo, da ga je lastni brat ubil. — Urokov takim nesrečam je mnogo. Pred vsem je temu uzrok, slaba izreja otrok, potem slabo pohujšljivo življenje starišev — grdobno ponoče-vanje — preslabo nadzorovanje policijskih oseb — največ pa nesrečna postava, po kateri zamore vsak kočar krčmo imeti; tam se zbirajo vlačuge in vlačugarji in brez straha pred policijo do ra-nega jutra razsajajo.

Sodnijska preiskava se je začela, in več umora sumljivih je že zaprtih.

Iz pod Pohorja. Začelo se nam je zopet novo leto; treba nam je zopet časnikov si naročiti; pa kakošnih? Takošnih, kateri so v pravem katoliškem duhu vredovani in tak list je naš „Sl. Gospodar“. Naj bi se Slovenci obilno nanj naročili, posebno župani in občinski odborniki, da se bolje v pravem katoliškem domoljubnem duhu izobražimo.

Začelo se je tudi pridno nabiranje udov za družbo Mohorsko; marsikterega zdaj griva, da že lani ni pristopil, ko vidi, kako lepe in hvalevredne molitvene bukve „Nebeška brana“, so udje pre-jeli. In zares ta molitvena knjiga, kedar bo z drugim delom sklenjena, bo presegla vse druge molitvenike! Pisatelj te knjige so si neizvenljiv spominek postavili. Duhovni za Mohorsko družbo že itak veliko storijo. Treba je, da še drugi kaj storimo in ljudi nagovarjamo, naj pristopijo družbi in si za 1 gld. na leto priskrbijo izvrstne du-

ševne hrane. Lavantinska škofija vedno šteje največ udov; dobro pazimo, da nas druge ne presežejo. Vsako leto veliko števil novih udov pristopi, da je vseh števil že ogromno, kar je za nas Slovence hvalevredno!

Iz Mozirja. V nedeljo 2. t. m. napravil je naš krajni šolski svet igro (bob iz Kranja), spisano od dr. Jan. Bleiweis-a; potem je bila tombola, in na zadnje ples in petje. Izigrovala so se pri tomboli, v domači, dekliški šoli izdelana ročna dela — in drugi darovi.

Jako dobro se je vršila igra, katere vodja sta bila naša č. g. učitelja. Izvrstno so jima pomagali g. Drozg, gospa Lipoldova in pa gospa Blaš-kinja. Da jih je to veliko truda stalo, vem da vsaki rad priznava, ker so se vsi še le prvokrat s tem ukvarjali. Čisti dohodek se je obrnil v podporo ubogim učencem. Pač blag namen in blago delo naših rodoljubov, da se hočejo toliko truditi za našo mladino.

Iz Gradca. (Glas do preč. duhovništva). Gospod Dr. R. Peinlich, ravnatelj I. državne gimnazije v Gradcu spisuje pregled kužnih časov (Pestperioden) celega Štajera, ter po tej poti prosi, naj bi ga prečastni duhovniki Slovenskega Štajera v tem podpirali, pošiljajé mu v kratkem času dotične podatke iz župnih pisem ali spomenikov, tedaj o času, številu, spolu, dobi ali starosti bolnikov in umrlih (kolikor se daje razločevati); zraven pak tudi, kakih se je narod posluževal zdravit! Kar se tiče besed, najbolje bi bilo prepisati v izvirnem jeziku. J. Macun

Iz Rogatca. (Vinska letina) bila je lani pri nas dobra; ali cena se vinu sem od branja nikamor neče pomeknoti. Polovnjak vina se lahko dobi za 21—25 fl. Vino ni slabo, grozdje je bilo popolnem zrelo. Naši vinorejci so marljivi in sicer po svoji starodavni šegi — vendar razumni; zlasti pa radi segajo po trsnih sortah, ki obilo rodijo. Zemlja kaže veliko trdega pešnatoga kamna, iz katerega izdelujejo bruse. Pri nas nikdo vina dolgo ne brani; vsak gleda, da ga brž v denar spravi. Lani je k nam prišlo več mariborskih vinskih tržcev, ki so mnogo vina pokupili. Pri-poveduje se nam, da so potem po nam neznanih kletarskih pomočkih kmalu iz njega vedeli napraviti 4 leta staro vino in ga čez Trst v Ameriko drago prodali!

Iz Zemon. Predragi Slov. Gospodar, sprejmi naslednje žalostne vrstice! Na novega leta večer so naši fanti po stari šegi hodili koledvat in pri vseh bišah so jim dali: klobas, orehov, jabelk itd. le pri eni hiši niso dobili. To pa je nekega brusta tako razdražilo, da je gospodarja drugi dan od sv. meš gredočega napadel in z britvo (popkareo) v rebra zabodel. Ljudje so bili vsled te hudobije tako razkačeni, da bi hudodelnika bili skoro kamnjali, da ga nebi nekdo obranil. Poznej pa je prišel v vas z dvocevnim samokresom in je razsajal, kakor da bi bil obseden in sploh razbija,

da se ga vse boji; in vendar ga naša Bistriška sodnija ne preme. Pred nekaj leti je ravno ta hrust nekega fanta z dvocevko hudo po glavi zdelal. Pri obravnavi pa mu je sodnik samokres mirno dal nazaj. Ko je dnes zagledal ranjenca, je djal, da se je morebiti sam na kakem plotu odril in da morajo priče pred njega priti, sicer ga spusti. Res čudno je, kako da se s takimi hudodelniki tako mehko postopa, mnogo ljudi, cela vas pa zavolj njega v nevarnosti pušča! Naposled bodo ljudje prisiljeni, da si bodo sami pravico delali in take izvrške — pobijali. — Še bi imel o našem zdravniku nekoliko spregovoriti. Županija mu je plačo za 50 fl. povišala, pa malo kdo ga zakliče k sebi, ker ima silno velike: „takse“. Naš ranjenec je po njega zastoj pošiljal, ker je imel železnico oskrbovati. Dvema gospodoma se ne more služiti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naši avstrijski ministri so bodili v Budapešt na posvetovanje z Magjari. Po 5 dnevnem delovanju so se vrnoli pobiti na Dunaj nazaj. Ničesar niso opravili in bati se je, da so se Magjarom popolnem udali — homo tedaj menda skoro magjarske bankovce videli in še marsikaj več — magjarskega. — Državni zbor je zopet začel zborovati in naš g. Seidl si res ni upal pri razpravi zastran rekrutov govoriti, čeravno je bil, kakor druga leta, izvoljen za poročevalca. Mesto njega je poročal grof Dubsy. G. Seidl tedaj vendar nekoliko čuti, kako sramotno da je zavolj Brandstetterja omazan, ker se ga že dunajski liberalci sramujejo! Advokatov in uradnikov dobivljamo vedno več. Tako štejemo samo na Dunaju 482 advokatov in v vseh izvanogerskih deželah 27,500 uradnikov. Služečih oficirjev imamo na kopnem 1 maršala, 22 feldzeugmeistrov, 71 feldmaršalajntantov, 114 general-majorov in 292 obristov ali polkovnikov; na morju pa 1 admiral, 1 vice admiral, 5 kontre-admiralov in 17 velikih brodovskih kapitanov na 11 ladjah oklopnih in 66 manjših ladjah. — Minister Stremajer je ravnateljem na gimnazijah in realkah ukazati dal, naj ne zahtevajo od učencev in učiteljev preveč in naj po letu s podukom začnejo ob 7. ali 8. uri zjutraj in ne pred 3. uro večerka. Sicer pa se nam konservativcem vsa sedanja šolska uprava ne dopade, ker širi liberalstvo in nemštvo, po naših mislih na največjo škodo Avstriji. V Galis-kem so nekega Juda morali prejeti in zapreti, ker je uboge kmetske ljudi neusmiljeno odiral; našli so za 70,000 gld. menje ali vekselnov in celo hišo, tudi v posteljah in blazinah, vse polno srebra in zlata. Tudi krme zmanjkuje ondi čedalje bolj; 30,000 konjev je že lakote padlo! Od vlade pa ni nič brati po novinah, da bi se kaj gibala ubogim prebivalcem na pomoč, in če baje listi o tem proostro pišejo, so kmalu — konfiscirani. —